

AIEMMAN KOKEMUKSEN JA ITSENÄISEN AMPUMAHARJOITTELUN MÄÄRÄN VAIKUTUKSET TESTIEN LÄPÄISYYN POLISIAMMATTIKORKEAKOULUSSA

Tuukka Mustonen

2/2020

<p>Tekijä</p> <p>Tuukka Mustonen</p>	<p>Tutkinto</p> <p>Poliisi (AMK)</p>
<p>Julkaisun nimi</p> <p>Aiemman kokemuksen ja itsenäisen ampumaharjoittelun määrän vaikutukset testien läpäisyyn Poliisiammattikorkeakoulussa</p>	<p>Julkisuusaste</p> <p>Julkinen</p>
<p>Ohjaajat</p> <p>Päivi Salminen, Heikki Lähteenmäki</p>	<p>Opinnäytetyön muoto</p> <p>Tutkimuksellinen opinnäytetyö</p>
<p>Tiivistelmä</p> <p>Tämän opinnäytetyön tarkoituksena on tutkia, kuinka paljon Poliisiammattikorkeakoulun poliisin perustutkintoa suorittavat opiskelijat käyttävät heille tarjottua mahdollisuutta kehittää ampumataitoaan itsenäisesti. Tutkimuksen kohteena on se, kuinka harjoittelumäärät ja kokemus ennen poliisikoulutusta vaikuttavat testien läpäisyyn. Lisäksi tutkimuksella on tarkoituksena antaa opiskelijoille mahdollisuus osallistua itsenäisen ampumaharjoittelun kehittämiseen.</p> <p>Tutkimus on kvantitatiivinen. Tutkimusaineisto on kerätty sähköisellä kyselylomakkeella, johon AMK-kurssi 20181 vastasi. Tutkimuksen teoriaosassa on esitelty lainsäädäntöä liittyen poliisin voimankäyttöön ja voimankäyttövälineisiin, sekä niiden koulutukseen Poliisiammattikorkeakoulussa. Tuloksia on havainnointi kaavioin ja taulukoin. Opiskelijoille annettiin mahdollisuus tuoda vapaalla sanalla omia näkemyksiään esille itsenäisestä ampumaharjoittelusta. Nämä vastaukset on koottu ja niistä on nostettu kohtia esille pohdinta osiossa.</p> <p>Tutkimustulosten perusteella poliisiammattikorkeakoulun opiskelijat käyttävät suurimman osan heille tarjotuista patruunoista itsenäiseen ampumaharjoitteluun. Aikaisemmalla kokemuksella ampuma-aseista ennen poliisikoulutusta, ei ole merkitystä testien läpäisevyyteen. Opiskelijoiden toiveena olisi saada harjoitusohjelmia käyttöön ampumaharjoittelun tueksi. Tila- ja aikaresurssit ovat opiskelijoiden mielestä jokseenkin rajoittavia tekijöitä itsenäisessä ampumaharjoittelussa.</p>	
<p>Sivumäärä</p> <p>31+1</p>	<p>Tarkastuskuukausi ja -vuosi</p> <p>helmikuu 2020</p>
<p>Avainsanat</p> <p>Itsenäinen ampumaharjoittelu, voimankäyttö, virka-ase</p>	

SISÄLLYSLUETTELO

1 JOHDANTO	1
1.1 Aihe ja sen rajaus	2
1.2 Tutkimuskysymykset.....	3
1.3 Keskeiset käsitteet	3
2 AMPUMAHARJOITTELU POLIISIAMMATTIKORKEAKOULUSSA	4
2.1 Lakiperusta	4
2.2 Voimankäytön koulutus Poliisiammattikorkeakoulussa	6
2.3 Testit: Osaamisen näyttö 1 ja 2 sekä virka-aseen tasokoe.....	7
2.4 Itsenäinen ampumaharjoittelu Poliisiammattikorkeakoulussa	7
3 TUTKIMUSMENETELMÄT JA AINEISTON HANKINTA	8
3.1 Yleistä tutkimuksen menetelmistä.....	8
3.2 Kyselylomake ja tietosuojat	9
3.3 Tutkimuksen osallistujajoukon valinta.....	10
3.4 Tutkimuksen osallistujajoukko.....	10
3.5 Tulosten analysointi	11
4 TUTKIMUSTULOKSET	11
4.1 Perustilastot tuloksista ja itsenäisestä ampumaharjoittelusta	11
4.2 Kokemuspohjan vaikutus tuloksiin	14
4.3 Harjoittelun määrän vaikutus taso- ja näyttökokeiden läpäisyyn.....	20
4.4 Avoimen kysymyksen tulokset	21
5 JOHTOPÄÄTÖKSET	22
5.1 Itsenäisen ampumaharjoittelun määrä ja kokemuksen vaikutus siihen.....	22
5.2 Aiemman kokemuksen ja harjoittelumäärän vaikutus testien läpäisyyn.....	22
5.3 Itsenäistä harjoittelua haittaavia tekijöitä opiskelijoiden mielestä	23
6 POHDINTA	24
6.1 Kokemus ennen poliisikoulutusta.....	24
6.2 Itsenäisen harjoittelun määrä	25
6.3 Tila- ja aikaresurssit	25
6.4 Ohjatun koulutuksen laatu	26
6.5 Tutkimuksen luotettavuudesta.....	26
6.6 Itsearviointi ja tutkimuksen eettisyys	27
6.7 Jatkotutkimusideoita.....	28
6.8 Lopuksi	28
LÄHTEET	30
LIITTEET	

1 JOHDANTO

Poliisin joutuu aika ajoin kohtaamaan työssään fyysistä väkivaltaa, joka kohdistuu joko viranomaiseen itseensä tai johonkin toiseen henkilöön. Osittain tällaisten tilanteiden vuoksi poliisilla on virkatehtävää suorittaessaan mukana erilaisia voimankäyttövälineitä. Mikäli lievempiä keinoja ei ole tai ne eivät tehoa, voi poliisi käyttää näitä välineitä apunaan saadakseen tehtävän suoritetuksi. Yksi poliisin kantamista voimankäyttövälineistä on ampuma-ase.

Poliisin ammatissa työtehtävistä ei ikinä tiedä etukäteen, mitä seuraavaksi tulee tapahtumaan. Tehtävillä ei voida mennä tietyn sapluunan mukaan, vaan osaamista täytyy soveltaa hyvinkin laajasti. Poliisin toiminnan täytyy tulla ns. ”selkärangasta”, sillä tilanteet muuttuvat usein äkisti. Poliisin toiminnan odotetaan olevan varmaa ja ammattitaitoista tilanteessa kuin tilanteessa, ja tämä varmuus ja ammattitaito voidaan saavuttaa runsaalla harjoittelulla ja toistoilla.

”Poliisi ampui miehen Helsingin Käpylässä heinäkuussa” – Yle otsikko 27.8.2019. Edellisen kaltaisia otsikoita näkyy toisinaan lehdissä, mutta onneksi Suomessa poliisin ei tarvitse käyttää virka-asetta useasti. Toimintaympäristö kuitenkin muuttuu, ja on muuttunut siihen suuntaan, että poliisi kohtaa työssään enemmän ja enemmän voimankäyttötilanteita. Vuodesta 2010 vuoteen 2017 poliisin kohtaamat raportoidut voimankäyttötilanteet ovat kasvaneet 2777 kappaleesta 4587 kappaleeseen. Vuonna 2010 poliisilla oli voimankäyttötilanteessa virka-ase esillä 66 kertaa, kun taas 2017 kertoja oli 224. Vuosien välillä on tietysti heittoja, mutta trendi on menossa siihen suuntaan, että voimankäyttö ja etenkin aseenkäyttötilanteita tulee enemmän ja enemmän. Ampuma-asetta on käytetty aikavälillä 2010-2017 keskimäärin 17,8 kertaa vuodessa. (Rikander 2019, 81)

Onko nykyisillä ja tulevilla konstaapeleilla osaamista vastata muuttuvan maailman tuomiin haasteisiin? Vuoden 2018 poliisibarometrin mukaan 95% Suomen kansalaisista luotti poliisin toimintaan (Vuorensyrjä, Fagerlund 2018, 33). Kuinka poliisiopiskelijat valmistautuvat työelämään ja kohtaamaan uusia haasteita voimankäytöllisestä näkökulmasta? Luottamus ei tietenkään ole pelkästään voimankäyttöä ja siitä suoriutumista, mutta se on osaltaan näyttämässä poliisin ammattitaitoa, sillä nykymaailmassa toiminnasta saat lukea uutisista joka

päivä jotakin. Miten tulevat konstaapelit valmistautuvat ja kouluttautuvat tulevaan ammat-
tiinsa?

Olen itse huomannut, että opiskellessani Poliisiammattikorkeakoulussa, itsenäinen opiskelu on isossa roolissa läpi koulutuksen. Yleinen trendi on, että resurssit lähiopetustunneilta ovat vähenemään päin. Tätä on kuultu useilla luennoilla lähes kaikkien opettajien suusta läpi puo-
litoista vuotta kestäneen opiskelun ennen ammatillista työharjoittelua. On siis mielenkiin-
toista miettiä, onko poliisiopiskelijoilla tarpeeksi taitoa kehittää ampumataitoa ilman oh-
jausta. Opiskelijat ovat tulleet poliisikoulutukseen eri lähtökohdista ja he omaavat erilaisen
taustan. Joillekin poliisikoulun virka-asetunnit ovat ensimmäinen kosketuspinta ampuma-
aseisiin, toisilla taas voi olla laajakin kokemus ampuma-aseista. Yleinen fakta on, että mitä
enemmän harjoittelet, sen paremmaksi tulet. Kuinka paljon opiskelijat harjoittelevat ampu-
mista itsenäisesti koulutuksen aikana, ja voisiko harjoittelua kehittää jotenkin. Onko opiske-
lijoilla kyky harjoittaa itsenäisesti virka-aseen käyttämistä vai tulisiko esimerkiksi lähiope-
tustuntien määrää lisätä?

1.1 Aihe ja sen rajaus

Kiinnostuin aiheesta työharjoitteluni aikana. Tuolloin pääsin mielestäni todella vähän har-
joittelemaan virka-aseen käyttämistä. Samaa kuulin monelta muultakin kurssikavereiltani,
kun olin suorittamassa kolmiviikkoisjaksoa työharjoittelun puolivälissä. Aloin miettiä, että
olisi pitänyt käyttää enemmän aikaa harjoitteluun ennen kuin siirryimme poliisilaitoksille
ympäri Suomen. En itse käyttänyt juurikaan koulun tarjoamia resursseja, mutta kiinnostuin
siitä, minkälainen käyttöaste poliisikoulun ampumaradalla on. Kokeeko joku, että pääsee
harjoittelemaan liian vähän. Varsinaisesti tätä aihetta ei ollut tutkittu ennen tätä, mutta itse-
näisen ampumarjoittelun tueksi on tehty videot, sekä ampumataidon kehittymistä koulu-
tuksen aikana on tutkittu yhden kurssin osalta. Videot ovat toteuttaneet opinnäytetyönään
Frans Luukka yhdessä Valtteri Monosen kanssa 2019; Videosarja itsenäisen ammunnan har-
joittelun tueksi Poliisiammattikorkeakoulussa. Ampumataidon kehittymisestä opinnäyte-
työn teki Matias Ruohonen 2018 Ammatillisen ampumataidon kehittyminen AMK20154-
kurssilla: vastaako virka-aseen käyttäjäkoulutus sille asetettuja vaatimuksia?

Itsenäistä ampumaharjoittelua voisi tutkia laajemminkin, mutta olen rajannut tutkimuksen koskemaan opiskelijoiden itsenäisen ampumaharjoittelun määrää, sekä aiemman kokemuksen vaikutusta testien läpäisyyn koulutuksen aikana. Tietyssä vaiheessa koulutusta opiskelija saa oikeuden harjoittaa ampumataitoaan itsenäisesti Poliisiammattikorkeakoulun tiloissa ja sen tarjoamilla välineillä. Tutkimus keskittyy tutkimaan ampumaharjoittelun määrää ja sen vaikutuksia itsenäisen harjoittelun ja ammatillisen työharjoittelun välillä. Lisäksi tutkimuksella on tarkoitus nostaa esiin opiskelijoiden kehitysehdotuksia liittyen itsenäiseen ampumaharjoitteluun.

1.2 Tutkimuskysymykset

Tällä tutkimuksella pyrittiin selvittämään vastauksia seuraaviin kysymyksiin.

- 1) Kuinka paljon poliisiopiskelijat käyttävät heille tarjottua mahdollisuutta harjoitella itsenäisesti virka-aseella ampumista Poliisiammattikorkeakoulun tiloissa?
- 2) Onko kokemuksella ampuma-aseista vaikutusta harjoittelu määrään?
- 3) Onko harjoittelun määrällä tai kokemuksella vaikutusta virka-aseen käyttämisen testien läpäisyyn?
- 4) Kokevatko opiskelijat joidenkin tekijöiden rajoittavan itsenäistä ampumaharjoittelua?
- 5) Onko itsenäisessä ampumaharjoittelussa opiskelijoiden mielestä jotain kehitettävää?

1.3 Keskeiset käsitteet

Itsenäinen ampumaharjoittelu: Tietyssä vaiheessa Poliisiammattikorkeakoulussa, opiskelija saa harjoitella virka-aseella ampumista ilman koulun henkilökunnan läsnäoloa ja ohjausta. Itsenäinen ampumaharjoittelu tapahtuu vähintään kahden ja enintään kahdeksan henkilön ryhmissä. Itsenäinen ampumaharjoittelu on opiskelijoiden vapaasti ohjautuvaa harjoittelua, missä he voivat harjoitella itse määäämiään kehityskohteita omassa ampumisessaan.

Poliisiopiskelija: Tässä tutkimuksessa poliisiopiskelija tarkoittaa Poliisiammattikorkeakoulun opiskelijaa, joka on opiskelemassa AMK- tasoista 180 opintopisteen kokonaisuutta. Koulutus on siis poliisin ammattiin johtava peruskoulutus. Tutkimuksessa ei otettu huomioon Polamk:n ylemmän AMK tutkinnon suorittavia jo valmistuneita poliiseja.

Poliisiammattikorkeakoulu: Tampereella sijaitseva oppilaitos, joka ainoana opinahjona Suomessa kouluttaa poliiseja.

Poliisikoulutus: Poliisiammattikorkeakoulun järjestämä poliisin AMK-koulutus, joka tähtää poliisin ammattiin oikeuttavaan tutkintoon. Poliisikoulutus kattaa laajemmankin käsitteen, mutta tässä tutkimuksessa poliisikoulutus tarkoittaa nimenomaisesti AMK-tutkintoon johtavaa koulutusta.

Virka-ase: Virka-aseella tarkoitetaan tässä tutkimuksessa pistoolia, joka kuuluu jokaisen poliisin perus voimankäyttövälineisiin.

Fyysinen voimankäyttö: Voimankäyttö on poliisin käyttämiä fyysisiä toimenpiteitä tehtävien suorittamiseksi. Poliisi käyttää näitä, mikäli ilman niitä tehtävästä ei pystyisi suoriutumaan. Fyysiseen voimankäyttöön lukeutuvat fyysiset kuljetus- ja hallintaotteet, sekä voimankäyttövälineiden käyttäminen.

Voimankäytön koulutus: Poliisiammattikorkeakoulussa annettavaa koulutusta ja opetusta fyysisiin voimakeinoihin.

2 AMPUMAHARJOITTELU POLIISIAMMATTIKORKEAKOULUSSA

2.1 Lakiperusta

Voimankäyttökoulutuksella tarkoitetaan voimankäyttövälineen toiminnan, käytön, vaikutuksen ja niihin liittyvien taktisien sekä fyysisen voimankäytön koulutusta. Sisäministeriön asetus poliisin voimakeinoista sekä kulkuneuvon pysäyttämisestä (245/2015, voimankäyttöasetus) mukaan poliisin voimankäytön peruskoulutuksesta vastaa Poliisiammattikorkeakoulu. Lisäksi valtioneuvoston asetus poliisista (1080/2013) määrittää poliisin voimankäyttövälineet, joihin ampuma-ase lukeutuu. Poliisimiehen ja muun poliisihallinnon palveluksessa olevan virkamiehen on tunnettava kantamiensa voimankäyttövälineiden vaikutukset ja

niiden käyttöön liittyvät säännökset sekä osattava käyttää niitä asianmukaisesti (voimankäyttöasetus 3§). Tämä tarkoittaa siis käytännössä sitä, että jokaisen välineen kohdalla tulee olla käytyä koulutus, ja osaamista testataan tasokokeilla tietyn ajan välein, jotta poliisi saa kantaa näitä välineitä. Poliisin täytyy myös osallistua koulutustapahtumiin vuosittain.

Voimakeinojen käyttöä, niin kuin muutakin poliisitoimintaa, seurataan ja valvotaan. Poliisihallitus on velvoitettu seuraamaan voimakeinojen käyttöä. Poliisimiehen on viipymättä laadittava selvitys esimiehelle voimankäyttövälineiden käyttämisestä. Lisäksi ampuma-aseen vahinkolaukauksesta on erikseen tehtävä selvitys (voimankäyttöasetus 6§). On siis selvää, että poliisikoulutuksessa voimankäyttövälineiden konkreettisen käyttämisen harjoittelussa on syytä opetella huolellisesti poliisin toimivaltuudet ja jokaisella on oltava selvää edellytykset, jotka oikeuttavat tietyn voimakeinon käyttämistä.

Poliisimiehen voimankäyttöä ohjaa myös Poliisilaki (872/2011). Kyseisessä laissa poliisin toimintaa määrittelee esimerkiksi suhteellisuus periaate ja vähimmän haitan periaate. Suhteellisuusperiaate tarkoittaa, että poliisin toiminnan ja käytettyjen keinojen on oltava suhteutettuna tehtävän kiireellisyyteen, tärkeyteen ja vaarallisuuteen. Lisäksi on aina arvioitava tilannetta kokonaisuutena muun muassa kohteen iän ja henkilökohtaisten ominaisuuksien perusteella (PoL 1:3). Vähimmänhaitanperiaate tarkoittaa sitä, ettei kenenkään oikeuksiin saa puuttua, eikä kenellekään saa aiheuttaa suurempaa vahinkoa kuin tehtävän suorittamiseksi on tarpeen (PoL 1:4.)

Poliisilain toisen luvun 19§ määritetään poliisin ampuma-aseen käyttöä. Pykälän mukaan asetta voidaan käyttää vain silloin, kun kyseessä on välitöntä ja vakavaa vaaraa aiheuttavaa toimintaa toisen hengelle ja terveydelle, eikä lievempää voimakeinoa toiminnan pysäyttämiseksi ole. Ampuma-aseen käyttämiseen luetaan aseiden käytöstä varoittaminen, ampuma-aseella uhkaaminen ja laukauksen ampuminen (PoL 2:19). Kun otetaan huomioon, että poliisilla on muitakin voimankäytön välineitä (etälamautin, kaasusumutin, teleskooppipatukka, käsiraudat ja koira), on selvää, että ampuma-ase ei yleensä tule ensimmäisenä lievimmäksi ja tehokkaimmaksi keinoksi saada toiminta pysäytettyä, vaan ampuma-aseen käyttö on aina äärimmäinen ja viimeinen mahdollinen keino pysäyttää välitön ja uhkaava toiminta, joskin välistä tietenkin se voi myös tulla ensimmäisenä kysymykseen.

Laki poliisin hallinnosta (110/1992) 15 h§ määrittää, että poliisin on ylläpidettävä työtehtäviensä edellyttämää fyysistä kuntoa, sekä ammattitaitoa. Tämä tarkoittaa siis sitä, että laki velvoittaa poliiseja ylläpitämään esimerkiksi tässä tutkimuksessa tutkimuskohteena olevaa ampumataittoa. Poliisin virkatehtäviin lukeutuvasta voimankäyttökoulutuksesta säädetään ja ohjeistetaan muualla.

2.2 Voimankäytön koulutus Poliisiammattikorkeakoulussa

Poliisiammattikorkeakoulu Tampereella kouluttaa Suomen kaikki poliisit. Poliisi AMK- tutkinto on laajuudeltaan 180 opintopistettä ja ajallisesti 3 vuoden mittainen. Koulutukseen kuuluu ammatillinen työharjoittelu, jossa opiskelija toimii nuoremman konstaapelin virassa poliisilaitoksella vanhemman poliisimiehen ohjauksessa. Nuoremmalla konstaapelilla on poliisimiehen oikeudet ja velvollisuudet ja hän osallistuu normaaliin poliisitoimintaan työvuoroillaan. (Polamk opetussuunnitelma 2018-2020, 1-10)

Voimankäytön koulutuksen tavoitteena on, että opiskelija hankkii valmiudet fyysisten voimakeinojen turvalliseen käsittelyyn ja käyttöön. Tavoitteena on, että opiskelijat osaavat myös perustella toimenpiteensä ja soveltaa poliisitaktisia toimintamalleja osana voimankäytön tilanteita työturvallisuus huomioiden. Tavoitteina on, että opiskelija osaa arvioida itseään voimankäytönvalmiuksien osalta ja kehittää niitä. Opintojakso tulee olla suoritettuna ennen ammatillista työharjoittelua ja siihen lukeutuvat tasokokeet ja näytöt. Voimankäytön opintojakson laajuus on 8 opintopistettä. Yksi opintopiste vastaa 27 työtuntia. (Polamk opetussuunnitelma 2018-2020, 29-35)

Voimankäytön koulutuskokonaisuus on jaettu neljään osajaksoon. Toisessa osajaksossa koulutukseen tulee mukaan virka-ase. Koulutus aloitetaan aivan ”nollatilanteesta”, eli ajatuksena on, ettei kukaan ole ennen käsitellyt pistoolia. Tämän opintojakson laajuus on 1,5 opintopistettä. Osajakson jälkeen opiskelijan tavoitteena on osata käsitellä virka-asetta itsenäisesti turvallisesti ja opiskelija omaa tyydyttävän ampumataidon. Lisäksi opiskelijan tulee osata määritellä ampuma-aseen käyttöön liittyviä rajoituksia, riskejä ja mahdollisia seurauksia. Osajakson hyväksyty suoritus edellyttää virka-aseen osaamisen näyttö 1:n hyväksytyä suorittamista. Osajakson jälkeen opiskelija saa oikeuden harjoittaa ampumataittoa itsenäisesti. (Polamk opetussuunnitelma 2018-2020, 31-35)

Virka-asekoulutus jatkuu seuraavilla osajaksoilla (osajaksot 3 ja 4) nousujohteisesti. Kun voimankäytönkoulutus on suoritettu opiskelija ymmärtää poliisimiehen toimintavelvollisuuden äärimmäisissä toisen hengen ja terveyden vaarantavissa tilanteissa. Opiskelija osaa käsitellä virka-asetta turvallisesti ja omaa hyvän ampumataidon, sekä osaa käyttää voimankäyttövälineitä tarkoituksenmukaisesti ja turvallisesti ympäristö, kohde ja olosuhteet huomioiden. Viimeisenä on suoritettava osaamisen näytöt, joihin lukeutuvat virka-aseen tasokoe ja osaamisen näyttökoe 2, jotta opiskelijalla on nuoremman konstaapelin virkaan astuessaan oikeus kantaa voimankäyttövälineitä työtehtävissä. (Polamk opetussuunnitelma 2018-2020, 31-35)

2.3 Testit: Osaamisen näyttö 1 ja 2 sekä virka-aseen tasokoe

Osaamisen näyttö 1:ssä mitataan opiskelijan turvallista aseenkäsittelyä sekä ampumataitoa. Koulutuksen lopussa ammutaan osaamisen näyttö 2, joka myös osaltaan mittaa aseennäköistä käsittelyä, sekä ampumataitoa. Osaamisen näyttö 1:n läpäistyään opiskelija saa oikeuden harjoitella itsenäisesti virka-aseen käyttämistä Poliisiammattikorkeakoulun ampumaradalla. Osaamisen näyttö 2:n läpäistyään opiskelija on suorittanut virka-aseen käyttäjäkoulutuksen. Virka-aseen tasokoe on poliisihallinnossa vuosittain suoritettava koe, joka mittaa poliisin virka-aseen turvallista käsittelyä, sekä ampumataitoa.

2.4 Itsenäinen ampumarjoittelu Poliisiammattikorkeakoulussa

Voimankäytön toisen osajakson jälkeen, mikäli opiskelija on suoriutunut hyväksytysti osaamisen näyttö 1:stä, opiskelija saa oikeuden itsenäiseen ampumarjoitteluun Poliisiammattikorkeakoulun ampumaradalla. Harjoittelua varten oppilaitos antaa opiskelijoille tietyn määrän patruunoita. Oppilaitos myös tarjoaa opiskelijalle varusteet (varusteet ovat poliisin virkahaalari, suojaliivi, varustevyö ja virka-ase, sekä kuulon ja näön suojaus) ja tilat harjoittelua varten. Opiskelijoilla on mahdollista harjoitella arkipäivisin klo 18:00 – 21:00 aikana. Ampumarjoittelu tapahtuu opiskelijan vapaa-aikana. Itsenäisessä harjoittelussa on tarkoituksena harjoitella nimen omaisesti koulutuksessa opetettuja ampumatekniikoita, ja opiskelijan on tarkoitus kehittää itseään virka-aseen käyttäjänä. Harjoittelua on rajoitettu siten, että harjoittelua ei saa toteuttaa yksin, vaan harjoittelevassa ryhmässä on oltava vähintään kaksi henkilöä, mutta kuitenkin niin, ettei ryhmässä ole enempää kuin kahdeksan henkilöä. (Määräys POL-2017-9874)

Itsenäinen ampumaharjoittelu, eikä myöskään kouluttajien toteuttama ampumakoulutus, ole pelkästään oikeilla patruunoilla harjoittelemista. Virka-asekoulutuksessa harjoitellaan laukaisutekniikkaa erilaisilla harjoitteilla, missä käytetään latausharjoituspatruunoita (deaktivoituja patruunoita). Opiskelijoilla on tietenkin mahdollisuus harjoitella itsenäisesti samoja harjoitteita, eikä itsenäisessä harjoittelussa siis aina ole kyse varsinaisesti ampumisesta. Lisäksi opiskelijoilla on mahdollisuus käyttää MantisX- laitteistoa, joka tuottaa kokonaisvaltaisesti dataa laukaisutapahtumasta. MantisX- laitteella ja puhelimen applikaatiolla opiskelija saa tietoa muun muassa aseeseen piipun liikkeestä laukaisuhetkeä ennen ja välittömästi sen jälkeen. Applikaatio antaa myös suuntaa antavia korjausehdotuksia, joiden avulla käyttäjä, tässä tapauksessa opiskelija, voisi kehittää ampumistaan. (MantisX käyttöohje)

3 TUTKIMUSMENETELMÄT JA AINEISTON HANKINTA

3.1 Yleistä tutkimuksen menetelmistä

Tutkimuksen tarkoituksena on selvittää kuinka Poliisiammattikorkeakoulun opiskelijat hyödyntävät oppilaitoksen heille tarjoamaa mahdollisuutta harjoitella virka-aseella ampumista itsenäisesti. Tutkimus on empiirinen tutkimus, sillä se havainnollistaa kohderyhmän omia kokemuksia itsenäisestä ampumaharjoittelusta. Vaikka tutkimuksella on selkeät tutkimuskysymykset ja lähtökohdat, tarkoituksena ei ole ainoastaan vastata niihin tai osoittaa niitä oikeiksi tai vääriksi. Tutkimuksen tavoitteena on osaltaan tuoda esiin seikkoja, joita opiskelijat toivovat oppilaitoksen kehittävän, jotta koulutus paranisi. Empiiristen aineistojen tehtävä ei välttämättä ole hypoteesien eli olettamien toteaminen vaan niiden keksiminen (Eskola 2001, 133-157.)

Tutkimus on toteutettu kvantitatiivisin tutkimusmenetelmin. Kvantitatiivisessa tutkimusmenetelmässä pyritään havainnollistamaan ja kuvaamaan mitattua tulosta graafisesti ja numeraalisesti (Kankaanranta, luento Polamk 2018). Kuten tässäkin tutkimuksessa, kvantitatiivisessä tutkimuksessa käytetään yleensä niin kutsuttuja suljettuja kysymyksiä, joihin vastausvaihtoehdot ovat ennalta määritettyjä, ja näiden perusteella tuotetaan numeerisia tilastoja (Vilpas 2016). Tutkimus pyrkii selvittämään yleisesti poliisiopiskelijoiden ampumaharjoittelun määrää Poliisiammattikorkeakoulussa. Tutkimuksen tueksi ja havainnollistamaan

ilmiöitä, käytetään tilastoja, jotka osaltaan helpottavat tutkimustulosten havainnollistamista. Tutkimuksen sähköinen kyselylomake hyödyntää myös laadullista eli kvalitatiivista metodologiaa. Kun tutkittavana on ammattitaitoon ja sen ylläpitämiseen, sekä harjoitteluun liittyviä määreitä, on kyselyllä haluttu saavuttaa myös kehitysaspektia. Kyselyssä kysyttiin esimerkiksi, mitä oppilaat kehittäisivät itsenäisessä ampumaharjoittelussa Poliisiammattikorkeakoulussa.

3.2 Kyselylomake ja tietosuojat

Sähköinen kyselylomake on luotu Webropol-sovelluksen avulla. Se jaettiin vastaajajoukolle yhteisesti internet-linkillä sekä QR-koodin muodossa. Kyselyyn vastaaminen suoritettiin 26.11.2019 hyödyntämällä osallistujien omia mobiili- tai muita tietoteknisiä laitteita. Sähköinen kyselylomake (Liite 1) on täysin anonyymi, ja rakennettu siten, että kenenkään vastaajan tietosuojat ei vaarannu kyselyyn vastaamisesta. Kenenkään henkilöllisyyttä ei vastauksista pysty päättelemään. Vastauslomakkeet hävitetään opinnäytetyön julkistamisen jälkeen.

Lomakekyselylle voi olla ominaista, että vastausprosentti jää alhaiseksi, ja puhutaan niin sanotusta tutkimusaineiston kadosta (Hirsjärvi 2009, 195-204) Tämä huomioiden Polamk:n lehtorin kanssa sovittiin kyselyn suorittamisesta, kun koko valittu joukko on yhteisellä luenolla. Tällä pyrittiin maksimoimaan tutkimukseen vastaamisprosentti. Lisäksi kyseinen tapa oli tehokas, sillä vastaukset saatiin heti analysoitavaksi.

Kysymysten rakentamisessa mietittiin tarkoin mitä haluttiin tietää ja mitkä tiedot olisivat relevantteja lopputulosten ja raportoinnin kannalta. Kysely pyrittiin rakentamaan siten, että se on sopivan mittainen kysymysten lukumäärän osalta, sekä siten, ettei kyselyyn vastaajalta mene kyselyn tekemiseen turhan pitkää aikaa. Liian pitkä kysely saa vastaajan luopumaan kyselystä ennen vastaamisen aloittamista (Valli 2018, luku 7). Toisaalta ei olisi ollut soveliaista uhrata valitun joukon luentoon varattua aikaa kohtuuttomasti. Sähköinen kyselylomake tehtiin sillä idealla, että se olisi käyttökelpoinen myös tulevaisuudessa, mikäli oppilaitos haluaisi tehdä seurantaa tässä tutkimuksessa tutkitun ilmiön kehityksestä. Kysely on helppo jakaa tuleville kursseille, tai vaikka oppilaitoksen sisäistä verkkoa käyttäen kaikkien vastattavaksi.

3.3 Tutkimuksen osallistujajoukon valinta

Tutkimuksessa perusjoukkona on Poliisiammattikorkeakoulun perustutkinnon suorittajat. Tarkemmin perustutkinnon suorittajista ne, jotka eivät ole vielä suorittaneet ammatillista työharjoittelua. Vastaajiksi tutkimukseen haluttiin opiskelijoita, jotka eivät ole vielä suorittaneet ammatillista työharjoittelua, mutta ovat juuri alkamassa suorittamaan sitä. Tällöin he ovat saaneet mahdollisuutensa harjoitella itsenäisesti ampumista. Poliisiammattikorkeakoulussa aloitti vuonna 2018 400 opiskelijaa (Polamk- internetsivut, luettu 1.1.2020), joten koko opiskelijakunnan saaminen vastaamaan kyselyyn olisi ollut kohtuuttoman työlästä, eikä välttämättä olisi tuottanut riittävän hyvää vastausprosenttia. Perusjoukkoon kuuluu aloittaneiden lisäksi vielä vuonna 2017 aloittaneista kursseista muutama, joten perusjoukoksi muodostuu noin 600-700 opiskelijan joukko. Tämän vuoksi tutkimuksessa hyödynnettiin otantamenetelmää, jossa tutkimuksen perusjoukosta valitaan sitä edustava pienempi joukko.

Tutkimuksessa käytettiin ryväotantaa, joka soveltuu tutkimuksiin, jossa tutkittavina on esimerkiksi luokkia. Tässä tutkimuksessa valittiin luokka/kurssi, joka kyselyn ajankohtaan oli koulutuksessa siinä vaiheessa, että pystyivät antamaan kyselyyn vastauksia. Edustavaan otoskokoan vaikuttaa perusjoukon hetero- tai homogeenisyys. Mitä heterogeenisempi joukko, sitä isompi täytyy otoskoon olla, jotta se olisi edustava. (Vilka 2015, luku 4)

3.4 Tutkimuksen osallistujajoukko

Tutkimuksen kyselyyn vastaajaksi valittiin Poliisiammattikorkeakoulun kurssi 20181. Kurssi valikoitui sen takia, että he ovat suorittaneet tutkimuksen lopputuloksen kannalta validin jakson koulutusta. Kyseinen kurssi oli suorittamassa ammatillista työharjoittelua, mutta olivat kokoontuneet Tampereelle Poliisiammattikorkeakoululle lähiopintoja varten. Kurssin koko on noin 100 opiskelijaa. Sadan vastaajan otanta 600-700 opiskelijan perusjoukosta on sopivan suuri ilmiön tutkimiseksi ja johtopäätösten tekemiseksi.

3.5 Tulosten analysointi

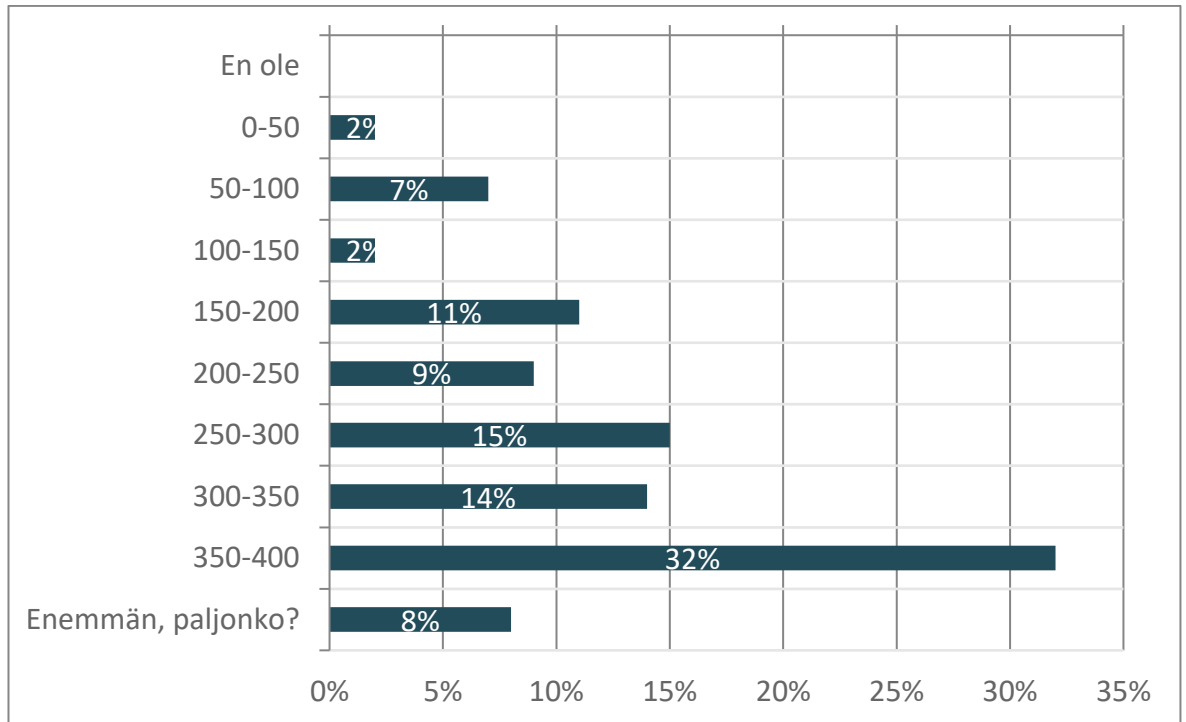
Tulosten analysointiin käytettiin Webropol- ohjelmiston omia ohjelmia. Saaduista vastauksista Webropol tekee valmiita diagrammeja ja tilastoja, joita hyödynnetään suoraan tutkimuksessa. Varsinainen analysointi ja pohdinta kohdistuu enemmänkin harjoittelun määrän ja testien tulosten väliseen korrelaatioon, sekä ylipäätään opiskelijoiden ampumaharjoittelun määrään. Lisäksi tutkimuksen ja oppilaitoksen kannalta tärkeää informaatiota saadaan oppilaiden vastauksista avoimeen kysymykseen, jossa halutaan tietää, onko itsenäisen ampumaharjoittelun kohdalla oppilaiden mielestä jotakin kehityskohteita tai ideoita. Avoimen kysymyksen vastaukset litteroitiin, ja ne ovat esitettynä tekstimuodossa luvussa tutkimustulokset.

4 TUTKIMUSTULOKSET

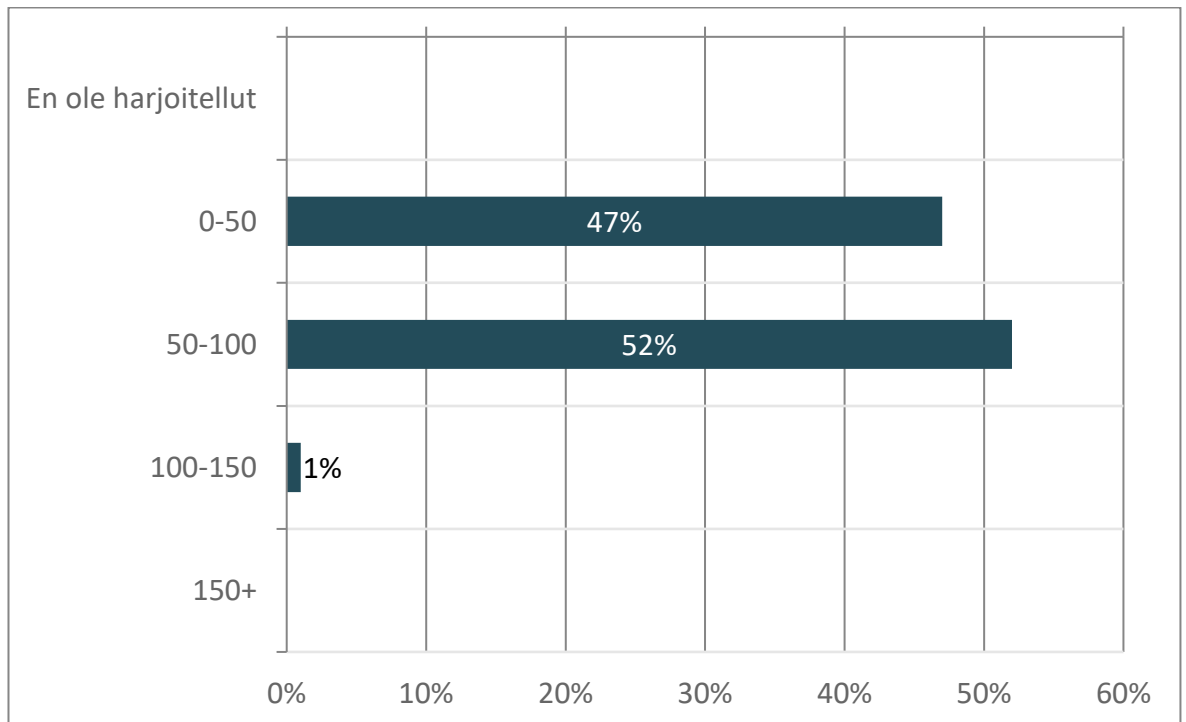
Tässä kappaleessa käydään kohdittain läpi, kuinka tutkimukseen osallistuneet vastaajat vastasivat eri kysymyksiin. Tuloksia esitetään myös graafisessa muodossa tulosten havainnoinnin helpottamiseksi. Kyselyyn vastasi 95 poliisiopiskelijaa ja kysely jaettiin 98 opiskelijalle, jotka osallistuivat luennolle. Vastausprosentti oli lomakekyselylle erinomainen n. 97 %. Tutkimustuloksien graafiseen esittelyyn käytettiin Webropolin omia grafiikoita, joita ohjelmisto muodosti vastausten perusteella.

4.1 Perustilastot tuloksista ja itsenäisestä ampumaharjoittelusta

Kaikki kyselyyn vastanneista olivat käyneet harjoittelemassa itsenäisesti Poliisiammattikorkeakoululla. Vastaajista 32 % oli käynyt ampumassa 350-400 laukausta koko poliisikoulutuksen aikana itsenäisesti omalla ajallaan (Kaavio 1). Seitsemän vastaajista oli ampunut koulutuksen aikana enemmän kuin 400 laukausta. Suurin osa vastanneista (52 %) käytti patruunoita yhdellä harjoittelukerralla 50-100 kpl (Kaavio 2). Toiseksi suosituin vaihtoehto oli 0-50 kpl (47 % vastanneista.) Yhdessä patruunarasiassa on patruunoita 50kpl.

Kaavio 1. Ammuttujen patruunoiden kokonaismäärä koulutuksen aikana. Webropol.

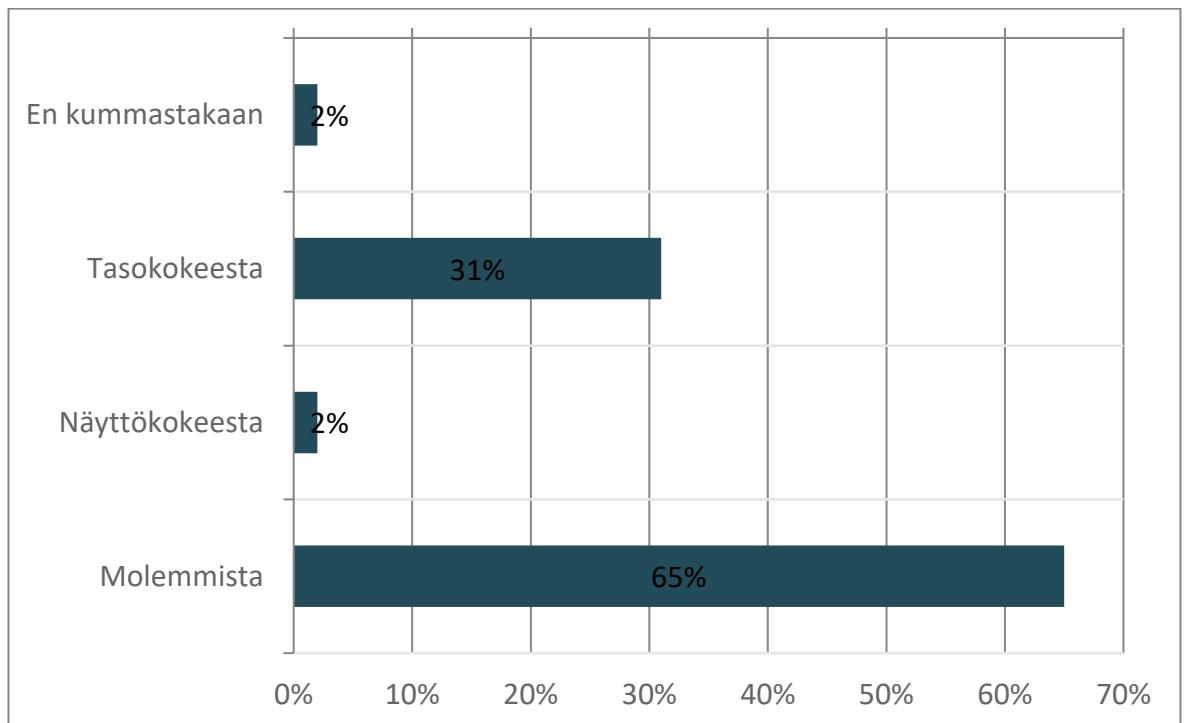

Kaavio 2. Ammuttujen patruunoiden määrä yhdellä harjoituskerralla. Webropol.

Vastaajista oli noin 62 % käynyt koulutuksen aikana harjoittelemassa muuallakin kuin Po-
lAmk:n tiloissa. Näistä 52 % oli käynyt ampumassa muualla muutaman kuukauden välein
tai sitä harvemmin.

Vastaajista 91 % hyödynsi itsenäisessä ampumaharjoittelussa ohjatuilla tunneilla käytettyjä harjoitteita. Vain kahdeksan vastasi, ettei käyttänyt opettajien käyttämiä harjoitteita vaan jotain muita. Vastaajista 63 % kertoi hyödyntäneensä muitakin harjoitteita, eli 35 vastaajaa kertoi harjoitelleensa vain poliisikoulun opettajien näyttämiä ja käyttämiä harjoitteita.

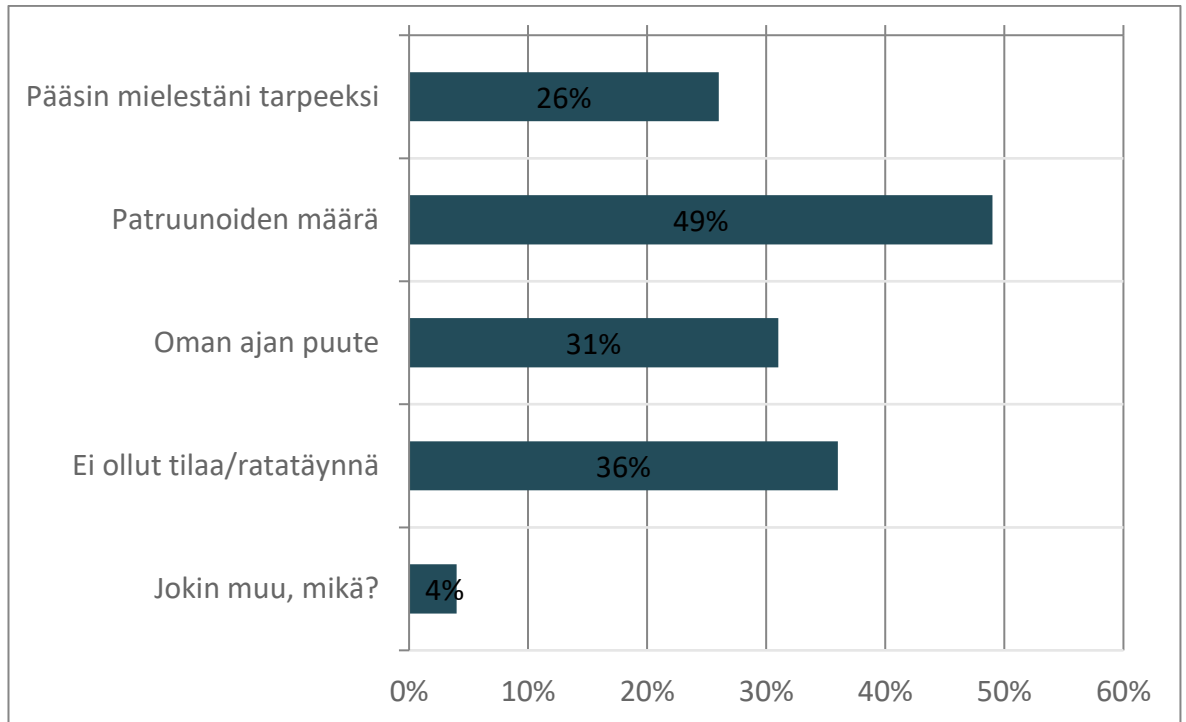
Vastaajista 65 % läpäisi sekä näyttö- että tasokokeen ensiyrittämällä ja 2 % vastaajista ei läpäissyt kumpaakaan ensiyrittämällä. Loput vastanneista läpäisi jommankumman. (Kaavio 3)

Kaavio 3. Kokeista ensiyrittämällä läpäisseiden prosenttiosuudet. Webropol.

Viimeistä edellisenä kysymyksenä oli, että vaikuttiko jokin itsenäisen harjoittelun määrään rajoittavasti. (Kaavio 4)

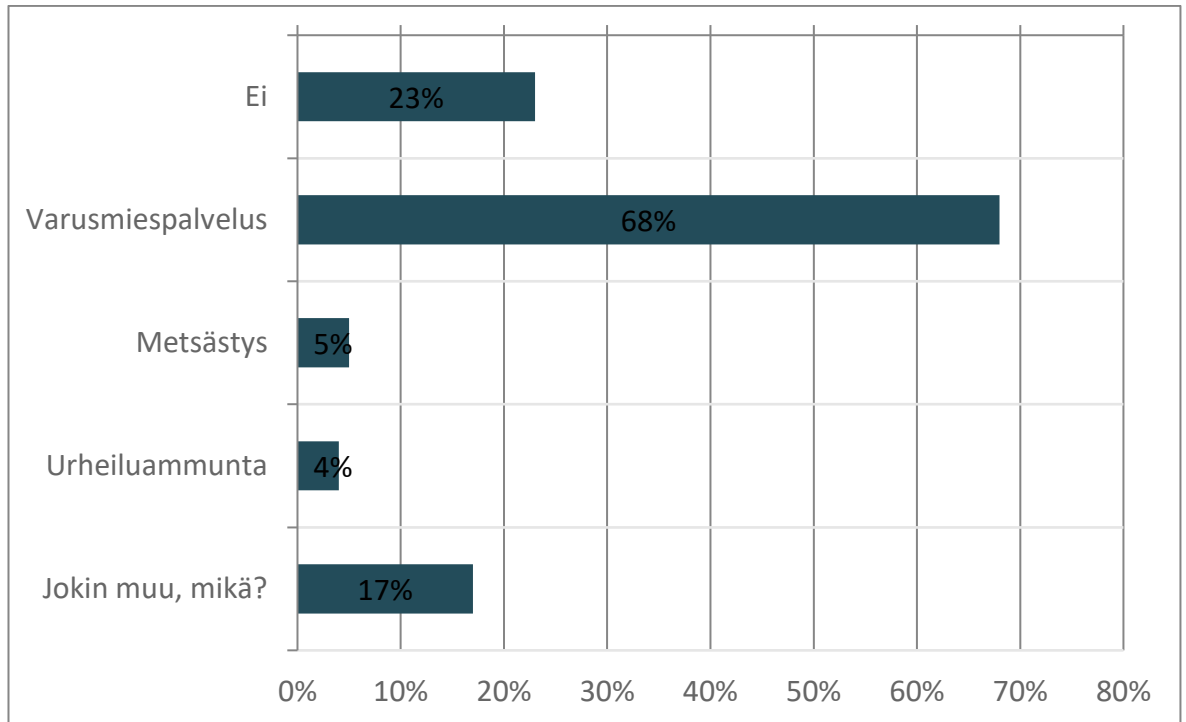

Kaavio 4. Itsenäistä ampumaharjoittelua mahdollisesti rajoittavat tekijät. Webropol.

4.2 Kokemuspohjan vaikutus tuloksiin

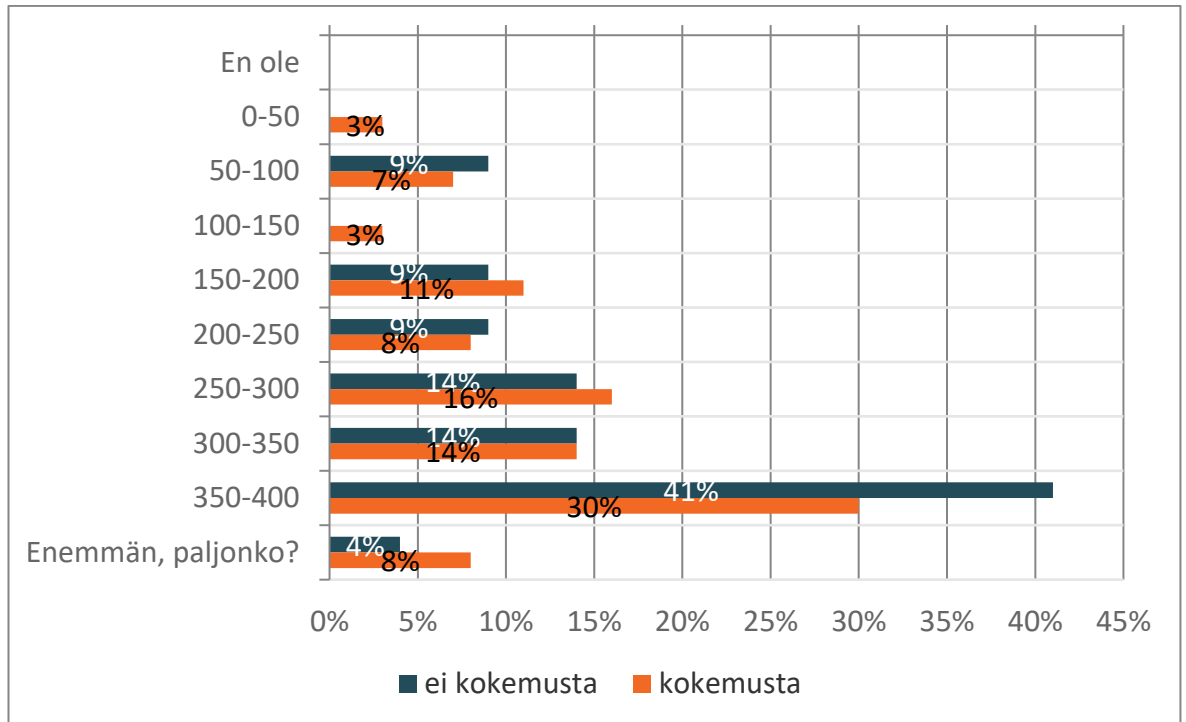
Kokemus ampuma-aseista ennen poliisikoulutusta jakautui seuraavasti. Vastaajista 23 % ei ollut mitään kokemusta ampuma-aseista, vaan niin sanottu ensikosketus ampuma-aseisiin saatiin Poliisiammattikorkeakoulussa. Henkilömääränä 23 % tarkoittaa 22 opiskelijaa. Vastaajista 68 % oli saanut kokemusta varusmiespalveluksesta, 5 % vastaajista harrasti metsästystä, ja 4% harrasti urheiluammuntaa. Vastaajista 16 oli vastannut myös avoimesti. Heistä kuudella oli aiemman ammatin tuomaa kokemusta, kahdella oli perheessä harrastettu aseita, kahdeksan oli satunnaisesti tai jonkin kurssin muodossa ollut harjoittelemassa ampumaradalla. Kysymyksessä pystyi valitsemaan useamman vaihtoehdon. (Kaavio 5)

Kaavio 5. Kokemuspohjan jakautuminen vastaajien kesken. Webropol.

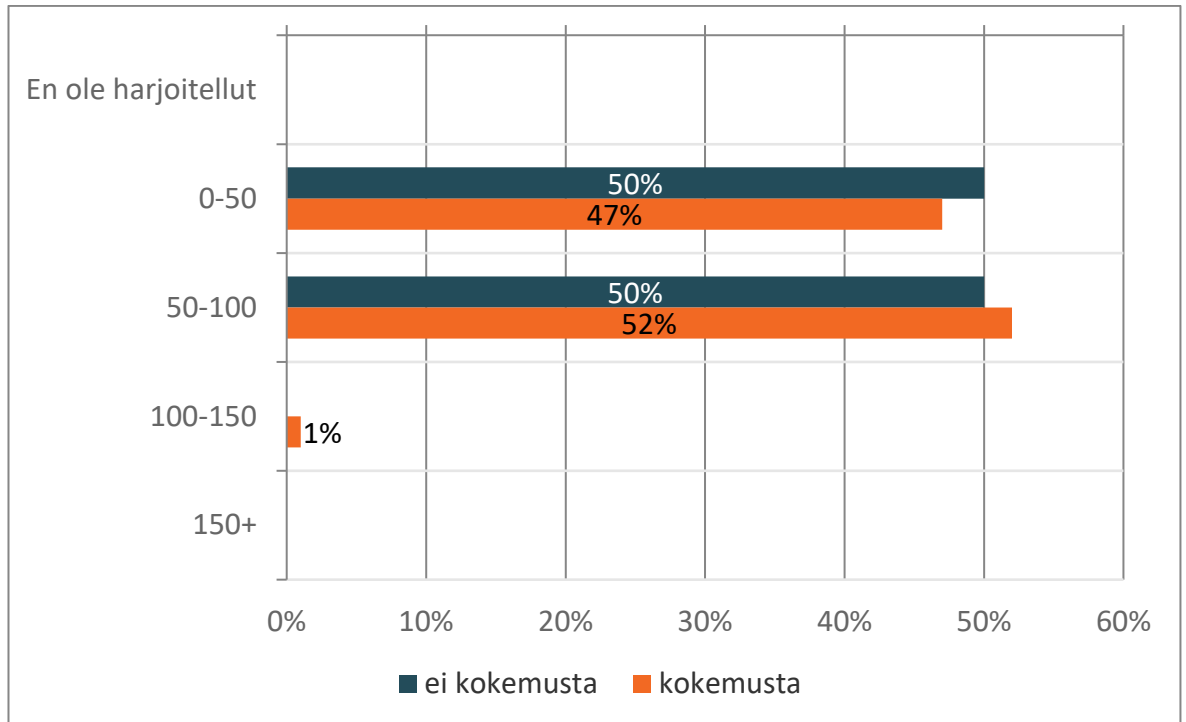
Seuraavissa kaavioissa on esitetty eri kokemuspohjalla olevien vastaajien vastauksia. Vertailuryhmät ovat tehty siten, että toisessa ovat ne, joilla ei ole minkäänlaista kokemusta, ja toisessa kaikki loput vastaajat. Kaaviossa ne, joilla ei ole kokemusta ovat kuvattuna sinisellä, ja ne, joilla on kokemusta, ovat kuvattuna oranssilla.

Kaaviossa 6 havainnollistetaan eri kokemuspohjan omaavien vastaajien vastauksia, kuinka paljon he kävivät kokonaisuudessaan harjoittelemassa ampumista itsenäisesti. Suurin osa molemmista vertailuryhmistä olivat käyneet ampumassa 350-400 patruunaa koulutuksen aikana. (Kaavio 6)

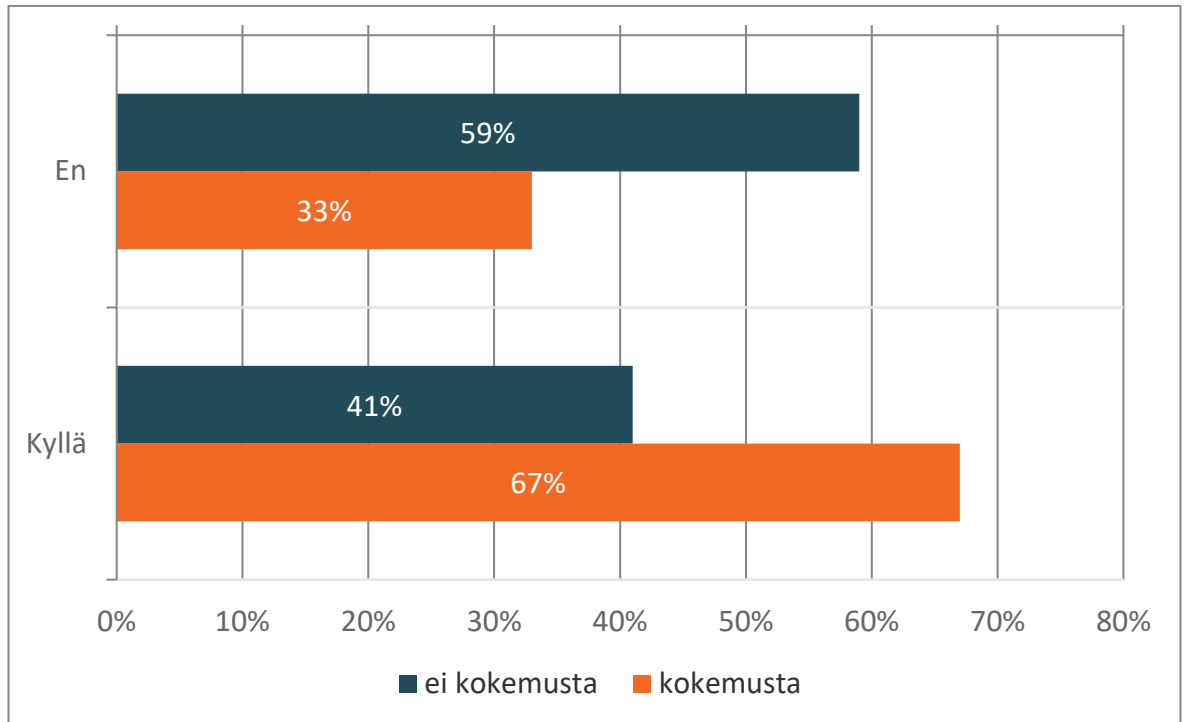
Kaavio 6. Eri kokemuspohjan omaavien opiskelijoiden käyttämät patruunat itsenäisessä ampumaharjoittelussa koulutuksen aikana. Webropol.

Yhdellä harjoittelukerralla käytettyjen patruunoiden määrä jakautui ei kokemusta omaavien kesken, ja kokemusta omaavien kesken tasan 0-50 patruunan ja 50-100 patruunan vastausvaihtoehtojen kanssa. Kokemusta omaavien kesken 0-50 patruunaa käytti 47 % vastaajista yhdellä harjoituskerralla, 52 % käytti yhdellä harjoituskerralla 50-100 patruunaa. Yksi vastaaja, jolla oli kokemusta ennen poliisikoulutusta, käytti yhdellä harjoituskerralla keskimäärin 100-150 patruunaa. (Kaavio 7)

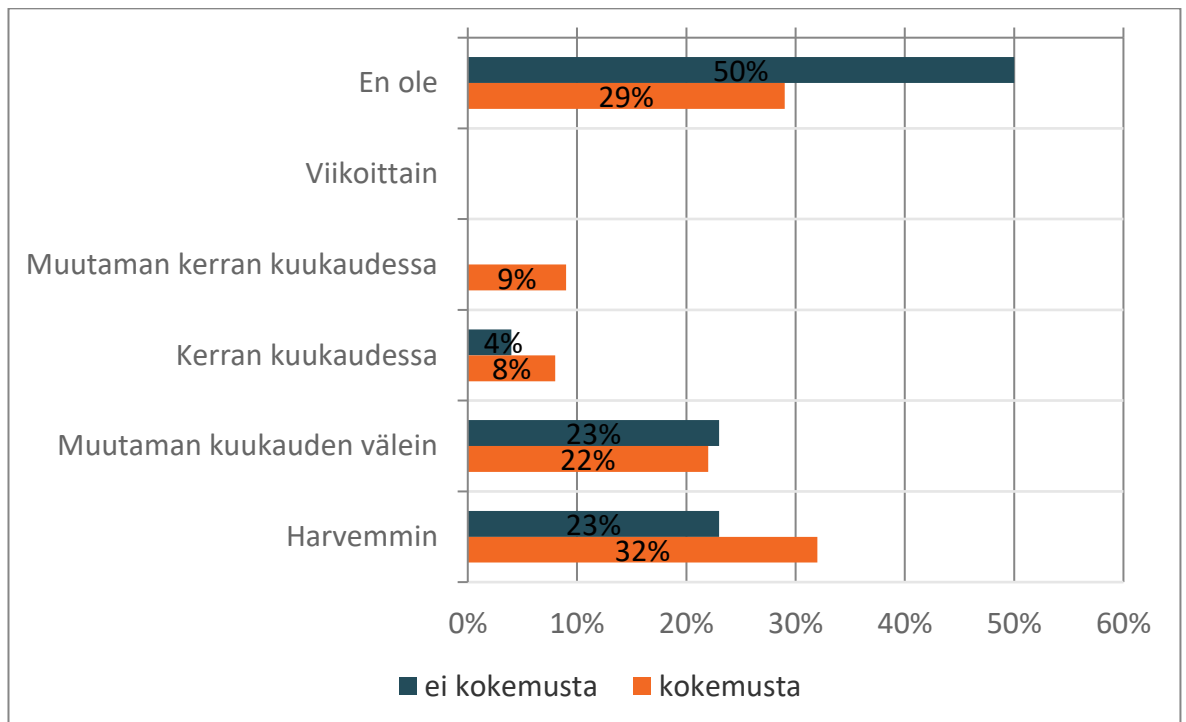

Kaavio 7. Eri kokemuspohjan omaavien opiskelijoiden yhden harjoituskerran patruunamäärät. Webropol.

Jonkinlaista ampumakokemusta omaavista 67 % kävi myös koulutuksen aikana Poliisiammattikorkeakoulun ulkopuolella harjoittamassa ampumista. Vastaajista 41 %, joilla ei ollut kokemusta ennen poliisikoulutusta, kävivät myös muualla kuin Poliisiammattikorkeakoulussa harjoittelemassa ampumista (Kaavio 8). Kaaviossa 9 on esitetty, kuinka usein eri kokemuksen omaavat kävivät harjoittelemassa ampumista muualla kuin Poliisiammattikorkeakoululla.

Kaavio 8. Kävivätkö opiskelijat harjoittelemassa oppilaitoksen ulkopuolella. Webropol.

Kaavio 9. Polamk:n ulkopuolisen harjoittelun frekvenssi vertailuryhmien sisällä. Webropol.

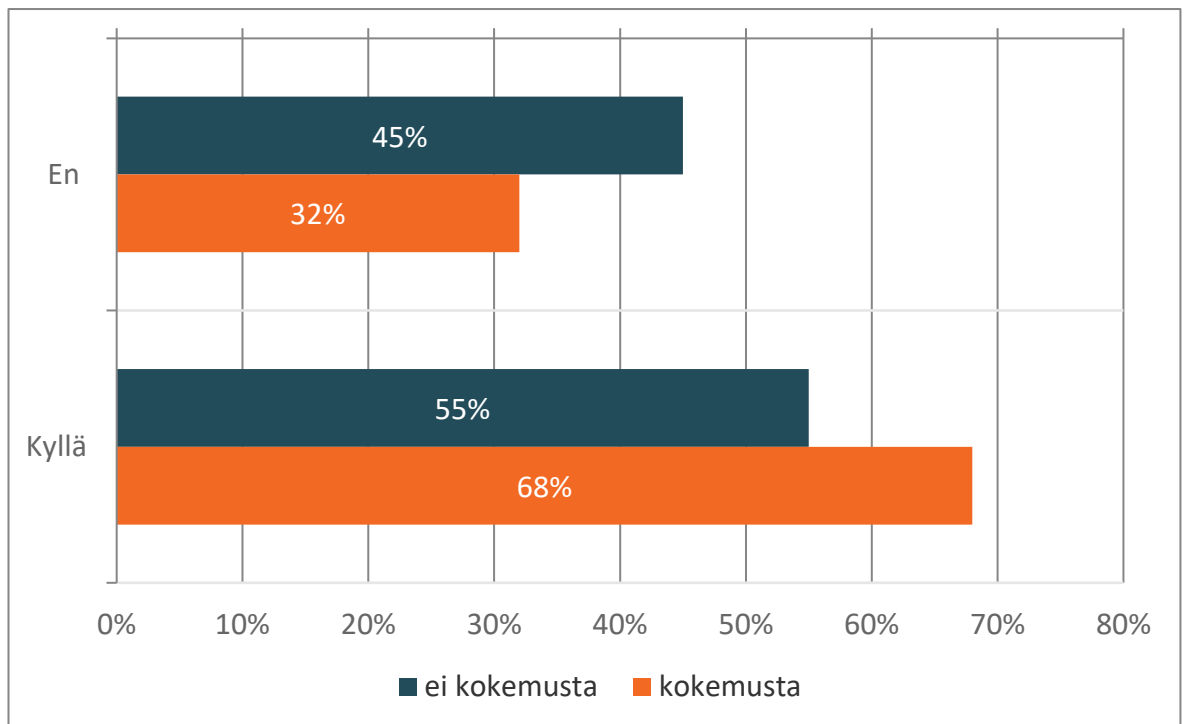
Taulukossa 1 on esitetty vertailuryhmien vastaukset näyttökokeen ja tasokokeen läpäisyyn. Noin 70 % aiempaa kokemusta omaavista läpäisi molemmat kokeet ensiyrittämällä, kun taas ryhmällä, jolla ei ollut aiempaa kokemusta 50 % vastaajista pääsi molemmat kokeet läpi ensiyrittämällä. Kummastakin ryhmästä löytyi yksi vastaaja, joka ei läpäissyt

kumpaakaan koetta ensiyrittämällä. Ei kokemusta omaavassa ryhmässä 10 henkilöä ja kokemusta omaavassa ryhmässä 19 henkilöä läpäisi virka-aseen tasokokeen, muttei osaamisen näyttökoe 2:sta ensiyrittämällä.

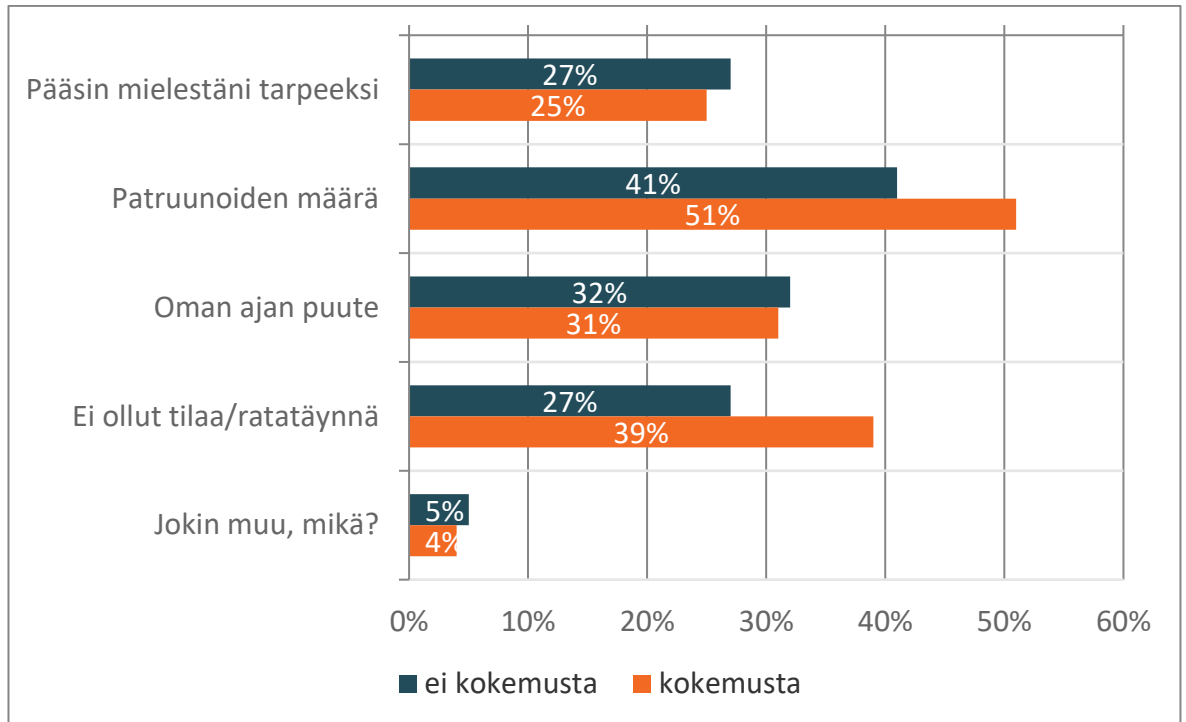
Taulukko 1. Kokeiden läpäisy vertailuryhmittäin. Webropol.

	ei kokemusta		kokemusta		Yhteensä
	n	Prosentti	n	Prosentti	
En kummastakaan	1	4,55%	1	1,37%	2
Tasokokeesta	10	45,45%	19	26,03%	29
Näyttökokeesta	0	0%	2	2,74%	2
Molemmista	11	50%	51	69,86%	62
Yhteensä	22		73		95

Vertailuryhmällä ei ollut suurta merkitystä kysyttäessä olisiko opiskelijat halunneet harjoitella ampumista enemmän poliisikoulutuksen aikana (Kaavio 10). Myös vastausten jakautuminen kysymyksessä, mikä mahdollisesti rajoitti harjoittelua, ei vertailuryhmien välillä ollut juurikaan eroa (Kaavio 11).

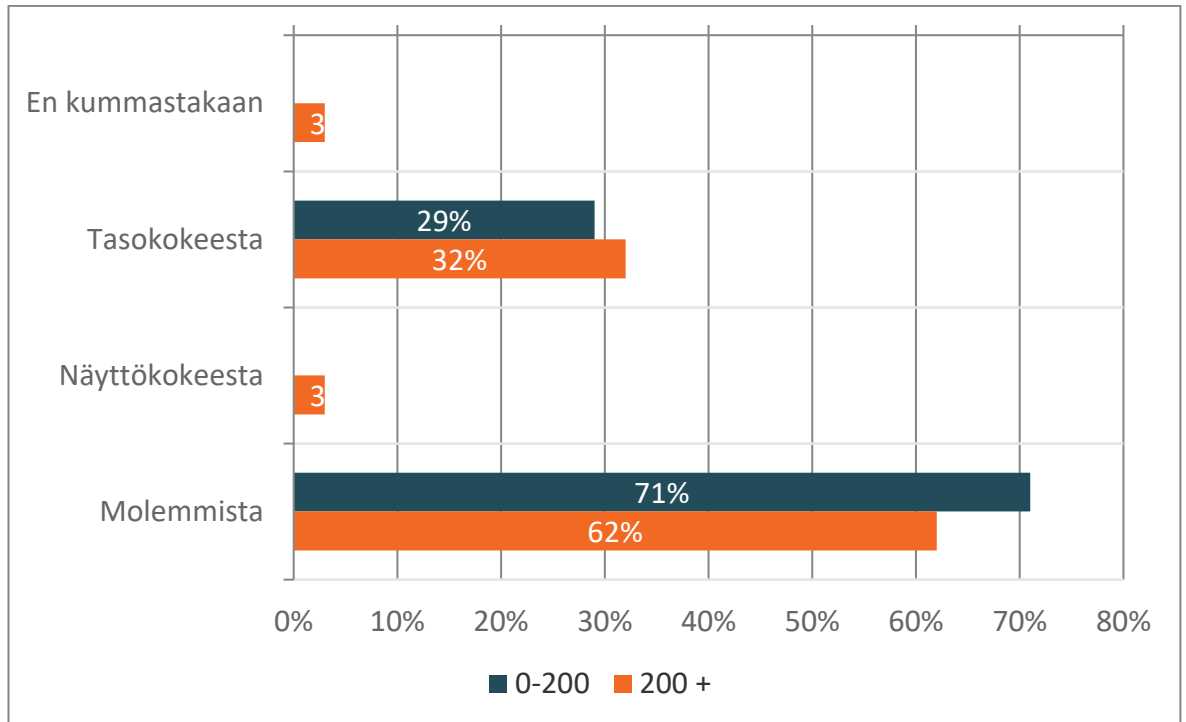
Kaavio 10. Kokemuspohjan vaikutus haluun harjoitella enemmän. Webropol.

Kaavio 11. Kokemuspohjan vaikuttaminen harjoitteluun vaikuttaviin tekijöihin. Webropol.

4.3 Harjoittelun määrän vaikutus taso- ja näyttökokeiden läpäisyyn

Vertailuryhmät ovat muodostettu siten, että toisessa ryhmässä (sininen väri) on opiskelijat, jotka ovat harjoitelleet koulutuksen aikana 0-200 laukausta, ja toisessa (oranssi väri) opiskelijat, jotka ovat harjoitelleet yli 200 laukausta. Opiskelijoita, jotka kuuluvat ”siniseen ryhmään”, oli 21 kappaletta, ja 200 laukausta tai enemmän ampuneita opiskelijoita 72 kappaletta. Oranssista ryhmästä 2 opiskelijaa ei päässyt kumpaakaan koetta läpi ensiyrittämällä. (Kaavio 12)

Kaavio 12. Harjoittelun määrän vaikutus kokeiden läpäisyyn. Webropol.

4.4 Avoimen kysymyksen tulokset

Kyselyn lopussa kysyttiin, onko opiskelijoilla joitain asioita mielessään, mitä he haluaisivat tuoda esille itsenäisestä ampumaharjoittelusta ja sen mahdollisuuksista Poliisiammattikorkeakoululla. Kysymykseen oli vastannut 24 opiskelijaa.

Kymmenen opiskelijaa oli vastannut, että nykyinen määrä, mitä patruunoita jaetaan itsenäiseen ampumaharjoitteluun, on liian pieni. Kolme opiskelijaa vastasi, että ampumatarvikkeita oli riittävästi.

Kolme opiskelijaa oli vastannut, että rata on usein täynnä eikä ole mahdollista päästä tarpeeksi harjoittelemaan. Kaksi oli vastannut olevansa tyytyväisiä, kuinka usein sai varattua ratavuoron. Kaksi oli myös vastannut, että on hankalampaa harjoitella, jos ei asu koulun alueella. Yksi oli vastannut, että olisi hyvä, jos pääsisi ampumaan myös päivällä oppituntien välissä olevilla tauoilla.

Kaksi oli antanut palautetta, että aika, jonka radalla saa kerralla viettää ja harjoitella, on liian tiukka, kun ottaa huomioon, että alkuvalmistelut ja loppusiivous kuuluu tunnin ratavaraukseen. Kaksi oli myös sitä mieltä, että rata-aikoihin olisi syytä saada muutosta niiden pidentämisen suhteen.

Kolme opiskelijaa toivoi, että olisi hyvä, jos saisi voimankäytön opettajilta valmiita harjoitteita, joita voisi itsenäisesti suorittaa ja näin kehittää ampumataitoa. Yksi oli vastannut, että itsenäinen ampumaharjoittelu huononsi hänen osaamistaan, kun ei osannut itse havaita virheitä omassa suorituksessaan, eikä näin ollen osannut niitä korjata. Toiveena olisi enemmän ohjattua harjoittelua.

5 JOHTOPÄÄTÖKSET

5.1 Itsenäisen ampumaharjoittelun määrä ja kokemuksen vaikutus siihen

Tuloksista käy ilmi, ettei aiemmalla kokemuksella ole juurikaan merkitystä itsenäisen ampumaharjoittelun määrään opiskelijoiden välillä. Erot harjoittelun määrän välillä ovat yksilöistä johtuvia, eikä kokemuksella voida katsoa olevan merkitystä siihen. Keskimäärin opiskelija kävi ampumassa itsenäisesti koulutuksen aikana 300-350 patruunaa, ja opiskelijat ampuivat yhdellä harjoituskerralla noin 50 laukausta (kaavio 2), jolloin harjoituskertoja kertyi kuusi tai seitsemän per opiskelija. Seitsemän itsenäistä harjoituskertaa keskimäärin opiskelun aikana on kyllä ihan hyvä määrä, mutta onko sekään riittävä, varsinkin kun osalle (23 %) virka-asekoulutus on ensimmäinen kosketuspinta aseisiin. Riittääkö tällainen harjoittelumäärä tekemään opiskelijoista ammattitaitoisia? Toki tulosten perusteella voimankäytön kurssien tavoitteisiin päästään.

5.2 Aiemman kokemuksen ja harjoittelumäärän vaikutus testien läpäisyyn

Tuloksista käy ilmi, ettei kokemuspohjalla ollut juurikaan vaikutusta testien läpäisevyyteen. Suurempi prosentti (70 %) kokemuksen omaavista pääsi läpi testeistä, mutta molemmista ryhmistä ”reputti” yksi vastaaja. Toisaalta taas virka-aseen tasokokeen läpäisyprosentti oli suurempi ryhmällä, jolla ei ollut kokemusta ennen poliisikoulusta, 45 % ei kokemusta omaavista.

Kokemus voi toisaalta olla haittaavakin tekijä, sillä vanhasta tavasta pois oppiminen voi olla haastavampaa, kuin täysin uuden oppiminen. Kokemuspohjan omaavien ei silti tarvitse harjoittellessaan lähteä aivan nolatilanteesta harjoittelemaan. Lisäksi kokemuspohja auttaa varmasti myös henkilöitä, joilla ei ole kokemusta, jos he vain menisivät yhtä aikaa

harjoittelemaan. Poliisiammattikorkeakoulun opiskelijoiden keskuudessa vallitsee loistava ilmapiiri opiskelijoiden keskuudessa, joten varmasti kokemusta omaavat ja ei kokemusta omaavat harjoittelevat yhtä aikaa.

Harjoittelun määrä ei myöskään vaikuttanut merkittävästi testien läpäisyyn. Prosenttiosuudet testien läpäisystä olivat aika lailla yhtenevät (kaavio 12). Toki huomioitavaa on, että vähemmän kuin 200 patruunaa käyttäneistä opiskelijoista, kukaan ei ”reputtanut” molempia testejä ensimmäisellä yrittämällä. Yli 200 patruunaa käyttäneistä, kaksi vastaajaa ei läpäissyt kumpaakaan testiä. Yksittäiset henkilöt, jotka eivät päässeet testiä läpi ensiyrittämällä, eivät ole merkittävä joukko tutkimuksen eikä koulutuksen kannalta, eikä näistä voida vetää johtopäätöstä, että harjoittelun määrällä tai kokemuksella olisi merkittävästi vaikutusta asiaan. Palaan siihen, että mielestäni harjoittelun laadulla voisi olla enemmänkin merkitystä, mutta tutkimuksessa ei olisi ollut järkevällä tavalla mahdollisuutta selvittää kuinka kukin opiskelija oli harjoitellut yksittäisen harjoituksen sisällä koulutuksen aikana.

5.3 Itsenäistä harjoittelua haittaavia tekijöitä opiskelijoiden mielestä

Tuloksista ei löydy yhtä suurinta tekijää mikä opiskelijoiden mielestä vaikuttaisi itsenäiseen ampumarjoitteluun negatiivisesti. Toki avoimeen kysymykseen ei vastannut läheskään kaikki opiskelijat. Patruunamäärien kohdalla 49 % kyselyyn vastanneista koki, että patruunamäärä on itsenäistä ampumarjoittelua rajoittava tekijä. Avoimeen kysymykseen vastanneista 10 % toivoi lisää patruunoita, muutaman mielestä patruunoita oli riittävästi. Kuitenkaan suurin osa opiskelijoista ei käyttänyt kaikkea heille resursoituja patruunoita. Lisäksi, mikäli yksittäiselle opiskelijalle tarjottu patruunamäärä ei jostain syystä opiskelijalle riitä, on niitä mahdollisuus pyytää lisää, ja tarve patruunoille arvioidaan tapauskohtaisesti. Niin sanotussa tukiopetuksessakaan opiskelija ei kuluta omaa kiintiötään patruunoita, joka on varattu opiskelijan itsenäiseen ampumarjoitteluun.

Tilaresurssien kohdalla opiskelijoiden mielestä radan käyttömahdollisuudet eivät täytä opiskelijoiden tarpeita. Vastaajista 36 % vastasi, että rata on usein täynnä, eikä vapaita aikoja tahdo löytyä, vaikka joku oli vastannut myös rata-aikoja saaneen yllättävänkin hyvin. Opiskelijamäärät ovat isoja ja rata-aikoja on rajoitetusti kolme joka arkipäivä. Radalle saa lisäksi mennä kahdeksan opiskelijaa kerralla. Harjoittelu mahdollisuus on siis teoreettisesti 150 opiskelijalle per viikko, ja kuukaudessa mahdollisuuksia on 600. Mikäli opiskelija käyttäisi

350 patruunaa itsenäiseen ampumaharjoitteluun, pääsisi hän harjoittelemaan seitsemän kertaa, jos hän ampuu 50 patruunaa yhdellä harjoituskerralla. Itsenäisen ampumaharjoittelun oikeuden saamisen ja ammatillisen työharjoittelun välillä opiskelija pääsisi harjoittelemaan noin kerran kuussa.

Muutama oli vastannut toivovansa harjoitteita ampumaharjoittelun tueksi, tai toteutettavaksi ampumaradalla. Melkein kaikki kertoi hyödyntäneensä ohjatuilla tunneilla käytettyjä harjoitteita ja reilu puolet vastaajista käytti harjoitteluun muitakin harjoitteita. Yksi hyvä keino mielestäni olisi, jos opiskelijoille olisi tarjolla selkeitä harjoitusohjelmia, joissa kerrottaisiin selkeästi mitä pitää tehdä. Muistan omasta harjoittelustani sen, että vaikka minullakin oli kokemusta ampumisesta edellisestä ammatistani, radalle mentäessä sitä teki vain joitakin harjoitteita, ja loppuajasta vain ammuttiin tauluihin, ja katsoimme osumatarkkuuksia. Luulen, että harjoittelumotivaatiota lisäisi, että opiskelijoilla olisi selvät sävelet, mitä ampumaradalla kullakin kerralla harjoitellaan. Todettakoon se, että se ei ole ainoastaan Poliisiammattikorkeakoulun huolen aihe, vaan jokaisen opiskelijan omasta motivaatiosta ja valmistautumisesta kiinni. Tarjoaahan voimankäytön kurssit tavoitteiden mukaisesti opiskelijoille eväät oman ampumataidon kehittämiseen.

6 POHDINTA

6.1 Kokemus ennen poliisikoulutusta

Voisi sanoa, että tutkimuksen tulokset ovat hieman yllättäviä. Olisi voinut kuvitella, että kokemuksella olisi enemmänkin vaikutusta tuloksiin. Miettiessäni syitä, miksi kokemus ei niin vaikuttanut, pohdin varusmiespalveluksen osuutta kokemuserässä. Varusmiespalveluksessa varusmiehet saavat ampumakoulutusta, mutta ase on täysin erilainen. Mietin voiko kokemusta varusmiespalveluksesta ottaa huomioon tässä kyselyssä, sillä suurin osa saa kokemusta vain rynnäkkökiväärin käsittelystä ja sillä ampumista. Rynnäkkökivääri ja pistooli eroavat käsittelyssä hyvinkin paljon toisistaan. Lisäksi ampuminen on täysin erilaista. Siinä missä rynnäkkökivääri ”antaa anteeksi” isojakin ampujan tekemiä virheitä, pistoolilla nämä käyttäjän tekemät virheet näkyvät herkästi osumatarkkuudessa. Harva saa Puolustusvoimilta kokemusta pistoolilla ampumisesta, lisäksi Puolustusvoimilla on eri pistooli käytössään, kuin Poliisiammattikorkeakoululla koulutettava Poliisin virka-ase.

Sama pohdinta pätee myös metsästyksen kannalta. Vaikka metsästysharrastus tuokin kokemusta ampuma-aseista, harvemmin metsästyksessä käytetään kuitenkaan pistoolia aseena. Haulikolla ja kiväärillä ampuminen, kuten myös rynnäkkökiväärillä ampuminen, poikkeaa olennaisesti pistoolilla ampumisesta. Suurimmalla osalla ei siis todennäköisesti ole kokemusta pistoolilla ampumisesta ennen Poliisiammattikorkeakoulun koulutusta.

6.2 Itsenäisen harjoittelun määrä

Seitsemän harjoituskertaa on ihan hyvin koulutuksen aikana, kun ottaa huomioon muun opiskelun ja elämän. Toki kaikki ei sitä määrää käynyt ampumassa. Mielestäni seitsemän kertaa on kuitenkin vähimmäismäärä mitä opiskelijan tulisi käydä harjoittelemassa. Poliisin virka-aseen käyttäminen on onneksi harvinaista Suomessa, mutta onko tällainen harjoittelumäärä otollinen tekemään opiskelijoista valmiimpia, jos aseenkäytön tilanne joskus eteen tulisi, jotta opiskelija olisi valmis ja virkakuntoinen suorittamaan eteen tullut tehtävä ja arvioimaan tilannetta. Mielestäni lukujärjestykseen varattu pakollinen itsenäinen ampumarjoittelu ei kuitenkaan olisi hyvä ratkaisu. On tärkeämpää ajatella, kuinka opiskelijoita saisi motivoitua haluamaan itse harjoitella. Kuten aiemmin totesin, mielestäni opiskelijoiden harjoitusmotivaatiota voisi lisätä se, että olisi valmiita harjoitusohjelmia, joita opiskelijat voisivat radalla noudattaa. Harjoitusohjelmat lisäisivät harjoitteluun laatua, eikä rata-aika menisi pelkästään ammuskeluun.

Yksi vastaaja oli vastannut, että hänen ampumataitonsa heikkeni itsenäisen ampumarjoittelun myötä. Syyksi hän oli sanonut, ettei osannut analysoida tekemiään virheitä, eikä näin ollen onnistunut korjaamaan niitä. Tämä on erittäin hyvä huomio. Harjoittelun tueksi on tarjolla MantisX- laitteisto, joka voi auttaa opiskelijaa analysoimaan omia virheitään. MantisX- laitteiston käyttämiseen voisi opiskelijoita motivoida enemmän ohjatuilla tunneilla. Kyseisessä ohjelmassa on myös valmiita harjoitusohjelmia, joita voi käyttää ampumisen harjoittelussa.

6.3 Tila- ja aikaresurssit

Kuten muutama tutkimukseen vastaajakin oli nostanut esille, mielestäni tunti on aika tiukka aika ampumarjoitteluun. Varsinkin koulutuksen alussa, kokemattomia ampujia saattaa hieman jännittää aseiden kanssa toimiminen, ja käynnissä on vielä prosessi kohti

ammattitaitoista ampujaa. Lisäksi tunnin aikarajaan täytyy huolehtia radan siisteydestä seuraavia käyttäjiä varten.

Tilaresurssien osalta, opiskelijoille tarjotaan kyllä riittävät puitteet käydä itsenäisesti harjoittelemassa. Toki opiskelu ei ole pelkästään ampumista, vaan opintojen edetessä on muitakin opiskeluvelvoitteita, jotka verottavat opiskelijan vapaa-aikaa. Opiskeluaikana on kuitenkin huomattavasti helpompi päästä harjoittelemaan kuin työelämässä. Lisäksi harjoittelun määrä on aivan toista työelämässä. Kaikki toki riippuu henkilöistä itsestään. Opinnäytetyötä tehdessäni minulle heräsi kehitysehdotus: rata-ajan lisääminen 15 minuutilla. Tällöin opiskelijoilla olisi tunti aikaa itse harjoitteluun. Mielestäni kyseinen lisäys voisi parantaa turvallisuutta ampumaradalla, kun ampumarajoittelun voisi toteuttaa rauhallisemmin. Myös laatu voisi parantua, sillä olisi hieman enemmän aikaa keskittyä omaan ampumasuoritukseen ja sen analysointiin ja sitä kautta kehittämiseen.

6.4 Ohjatun koulutuksen laatu

Täytyy todeta, että kun kokemuksella, eikä harjoittelumäärällä ole suurempaa merkitystä testien läpäisevyyteen, voimankäytön koulutus on erinomaista. Lisäksi lähes kaikki opiskelijat hyödynsivät omassa harjoittelussaan ohjatuilla tunneilla käytettyjä harjoitteita. Koulutus on ainoa yhdistävä tekijä opiskelijoiden välillä, ja se johti tutkimuksen osoittamiin tuloksiin, joissa vain muutamat yksilöt eivät läpäisseet näyttö- tai tasokoetta ensiyrittämällä. Pohdittavaksi jää, voisiko tunneilla saada lisää eväitä ja motivaatiota itsenäiseen harjoitteluun. Esimerkiksi opettaa opiskelijoille enemmän oheisharjoitteita, tai auttaa käyttämään MantisX-laitteistoa ja ohjelmaa. Toisaalta tulisi panostaa ihan neuvoihin, kuinka opiskelija voisi kehittää itsenäisesti ampumataitoaan ja havaita mahdollisia virheitä suorituksessaan.

6.5 Tutkimuksen luotettavuudesta

Kyselytutkimuksen onnistumisen ehtona on huolellisesti luotu kysely. Kysymyksistä tulee löytyä aina vastausvaihtoehto, jotta hän pystyisi vastaamaan rehellisesti mielipiteensä. Kysymykset täytyy olla myös suunniteltu siten, että kysyjä ja vastaaja ymmärtävät toisiaan. Mikäli tällainen tietokatko tulisi, vaikuttaisi se suoraan tutkimuksen luotettavuuden arviointiin. (Valli 2018, luku 7)

Tutkimuksessa käytetty kyselylomake rakennettiin yrittäen huomioida kaikki mahdolliset vastausvaihtoehdot, jotta jokainen pystyi vastaamaan rehellisesti. Lisäksi kysely luotiin sen mittaiseksi, jotta se antaisi tarpeeksi kattavasti vastauksia, mutta kuitenkin niin lyhyeksi, että jokainen tutkimukseen osallistuja jaksaisi vastata huolellisesti. Tutkimus vastasi tutkimuskysymyksiin. Mielestäni tutkimusta voidaan pitää luotettavana ja vastauksia pystytään harjoittelumäärien ja siihen vaikuttavien tekijöiden osalta yleistämään koskemaan opiskelijakuntaa.

Luotettavuuteen voi vaikuttaa kysymysten ymmärrettävyys. Kysymys, pääsikö vastaaja ensiyrittämällä läpi näyttö- ja/tai tasokokeesta, voi ymmärtää kahdellakin tavalla. Ainakin oman kurssini osalla, näyttökokeen tai tasokokeen pystyi uusimaan samalla harjoituskerralla hetken tauon jälkeen. Voi siis olla, että ensiyrittämä on käsitetty joko yhdellä yrityksellä tai sitten ensimmäisellä mahdollisuudella suoritua kokeista. Tilanne olisi ollut vältettävästi huolellisemmalla kysymysten asettelulla.

Harjoittelumäärään on tutkimuksessa otettu huomioon vain ammutut patruunat. Deco-aseella ja MantisX- ohjelmistolla ja laitteella voi harjoitella laukaisutekniikkaa. Osallistuin itse erääseen MantisX- laitteistoon liittyvään opinnäytetyöhön koulutukseni aikana ja huomasi, että se vaikutti positiivisesti ampumaharjoitteluun. Tutkimuksessa ei ole huomioitu tätä ”kuivaharjoittelua”, vaan pelkästään ”kovilla” patruunoilla toteutettu harjoittelu on huomioituna. On selvää, että mikäli opiskelija on käyttänyt muitakin harjoittelumahdollisuuksia, voi sillä olla vaikutusta saatuihin tuloksiin. Tässä mielessä tutkimus on hieman kapea, sillä harjoittelu ei pelkästään ole ammuttuja laukauksia, vaan siihen lukeutuvat myös ”kuivaharjoittelu”, sekä opiskelijoiden psyykinen kehittyminen kohti ammattimaisuutta.

6.6 Itsearviointi ja tutkimuksen eettisyys

Mielestäni onnistuin opinnäytetyön rakentamisessa hyvin. Miettiessäni lähtökohtaa, josta lähdin tekemään opinnäytetyötä, ja omaa osaamistani tällä hetkellä, voin todeta, että olen oppinut paljon tutkimuksen tekemisestä, aikatauluttamisesta ja ylipäätään järjestelmällisestä työskentelystä. Opinnäytetyön aikana olen opiskellut lisää tutkimuksesta vapaavalinnaisten kurssien osalta. Aikataulutuksesta olen oppinut, mutta sen olisi voinut tehdä paremminkin. Opinnäytetyön tekemisen ja työnteon yhdistäminen ei ollut helppoa, joten kalenterin käyttö ja suunnitelmallisuus olisi varmasti säästänyt harmaita hiuksia tulevaisuuteen. Kysymysten

laatimisen olisi voinut tehdä huolellisemmin. Tutkimuksen kannalta olisi voinut olla relevantimpaa määritellä kokemus tarkemmin. Myös kokemuksen osalta kokemus pistoolilla ampumisesta olisi ollut tutkimuksen kannalta relevantimpaa. Lisäksi olisi voinut asetella kysymykset, siten ettei niitä voisi ymmärtää usealla eri tavalla. Pääpiirteittäin kuitenkin kysely ja sen toteuttaminen sujuivat hyvin.

Eettisyyden kannalta tutkimuksessa on käytetty eri alojen ammattilaisten julkaisuja, ja niistä on asianmukaisesti annettu kunnia niiden tekijöille. Tutkimuksen tulokset ovat oman toteutetun kyselyn pohjalta laadittuja, ja mikäli tuloksien yhteyteen on haettu tukea muualta lähteistä, ovat ne asianmukaisesti ilmaistu. Tutkimuksessa on käytetty Poliisiammattikorkeakoulun yhtä kurssia vastaajina. Vaikka tulokset ovat yleistettävissä, on kurssien välillä tietenkin eroavaisuuksia. Tutkimuksen tuloksista, eikä vastauksista pysty päättämään kenenkään vastaajan henkilöllisyyksiä. Vastaukset tuhoataan opinnäytetyön julkaisemisen jälkeen.

6.7 Jatkotutkimusideoita

Kirjoittaessani, sekä analysoidessani tuloksia, mielestäni seuraaville opinnäytetöiden tekijöille voisi olla ideoita tehdä koulutuskortteja opiskelijoiden käyttöön ampumaradalle. Pienet A4 kokoiset ohjelmat, jotka olisivat helppoja toteuttaa, voisivat tuottaa laatua opiskelijoiden ampumarjoitteluun. Ampumarjoittelun laadusta voisi tehdä oman tutkimuksen, ”ei se määrä vaan se laatu.”

Kysymyslomaketta rakensin ajatuksella, että sitä olisi helppo käyttää myös jatkossa. Lomakkeella voisi jatkossa helposti seurata opiskelijoiden harjoittelua, ei ajatuksella, että katsotaan käyvätkö opiskelijat harjoittelemassa, vaan enemmänkin resurssien suunnittelemisen kannalta.

6.8 Lopuksi

Itsenäinen harjoittelu oli se ylipäätään millä osa-alueella hyvänsä, vaatii tekijältään motivaatiota. Poliisiammattikorkeakoulu tarjoaa mielestäni hyvän lähtökohdan voimankäyttövälineiden saralla tulevien konstaapelien virkauralle. Se, että käyttäisi fiksusti ja pitkäjänteisesti tarjotut mahdollisuudet antaa varmasti jokaiselle hyvän valmiuden tuleviin haasteisiin ja ennen kaikkea itsensä kehittämiseen. Puolitoista vuotta koululla on kuitenkin lyhyt aika, joten se aika kannattaa käyttää hyväksi unohtamatta tietysti muutakin elämää opiskelun lisäksi.

Osaaminen antaa itseluottamusta tuleviin tehtäviin ja sitä tarvitaan, onhan poliisin työtehtävät ainutlaatuisia ja ennalta arvaamattomia.

LÄHTEET

Eskola, Jari 2001. Laadullisen tutkimuksen juhannustaiat: laadullisen aineiston analyysi vaihe vaiheelta. Julkaisussa: Aaltola J, Valli R, toim. Ikkunoita tutkimusmetodeihin 2. 2018. PS-kustannus. Luettu 1/2020. Luettavissa: <https://www.el-library.com/fi/book/978-952-451-825-3>

Hirsjärvi, Sirkka - Remes, Pirkko – Sajavaara, Paula 2009: Tutki ja kirjoita. Tammi

Kankaanranta, Terhi: PolAmk TKI- luennot 2018

Kysely itsenäisestä ampumaharjoittelusta PolAmk:ssa. Mustonen 26.11.2019

Luukka, Frans; Mononen, Valtteri 2019. Videosarja itsenäisen ammunnan harjoittelun tueksi Poliisiammattikorkeakoulussa. Poliisiammattikorkeakoulu. AMK-opinnäytetyö. Luettu 1/2020. Luettavissa <https://www.theseus.fi/handle/10024/174563>

MantisX, Instruction Guide. Luettu 27.1.2020. Luettavissa www.train.mantisx.com/instructions/

Määräys itsenäisestä ampumaharjoittelusta Poliisiammattikorkeakoulussa POL-2017-9874 Polamk opetussuunnitelma 2018-2020. Luettavissa https://www.polamk.fi/amk/koulutus_ja_opiskelu/tutkinnon_rakenne

Poliisiammattikorkeakoulu- internet sivut. www.polamk.fi. Luettu 1.1.2020

Rikander, Henri 2019. Empiirinen tutkimus poliisin voimankäytöstä ja poliisin kohtamasta väkivallasta. Itä-Suomen Yliopisto. Luettu 1/2020. Luettavissa https://e-publications.uef.fi/pub/urn_isbn_978-952-61-3023-1/

Ruohonen, Matias 2018. Ammatillisen ampumataidon kehittyminen AMK20154-kurssilla: vastaako virka-aseen käyttäjäkoulutus sille asetettuja vaatimuksia? Poliisiammattikorkeakoulu. AMK-opinnäytetyö. Luettu 1/2020. Luettavissa <https://www.theseus.fi/handle/10024/141774>

Valli,Raine 2018. Aineistonkeruu kyselylomakkeella. Julkaisussa: Valli, Raine toim. Ikku-noita tutkimusmetodeihin 1. 2018. PS-kustannus. Luettu 1/2020. Luettavissa: <https://www.ellibslibrary.com/fi/book/978-952-451-516-0>

Vilka, Hanna 2015: Tutki ja kehitä. PS-kustannus. Luettu 1/2020. Luettavissa <https://www.ellibslibrary.com/fi/book/978-952-451-756-0>

Vilpas, Pertti 2016: Ohjeita kvantitatiiviseen tutkimukseen. Helsinki. Metropolia Ammatti-korkeakoulu. Luettavissa: <https://users.metropolia.fi/~pervil/kvantsu/Moniste.pdf>.

Vuorensyrjä Matti, Fagerlund Monica. 2018. Poliisibarometri 2018: kansalaisten arviot poliisin toiminnasta ja Suomen sisäisen turvallisuuden tilasta. Poliisiammattikorkeakoulu. Luettu 12/2019. Luettavissa <https://www.theseus.fi/handle/10024/150940>

Yle Uutiset 2019. Poliisi ampui miehen Helsingin Käpylässä heinäkuussa – tutkinnanjohtajan mukaan kyseessä oli hätävarjelutilanne, esitutkintaa ei aloiteta 27.8.2019. Luettavissa <https://yle.fi/uutiset/3-10940437>. Viitattu 2.1.2020

Itsenäinen ampumaharjoittelu PolAmkissa

Onko sinulla ampumakokemusta ennen poisisikoulutusta? Voit valita useamman

- Ei
- Varusmiespalvelus
- Metsästys
- Urheiluammunta
- Jokin muu, mikä?

Oletko käynyt ampumassa itsenäisesti virka-aseella PolAmk:n ampumaradalla?

- Kyllä
- Ei

Kuinka paljon olet ampunut itsenäisesti virka-aseella Polamkissa?

- En ole
- 0-50
- 50-100
- 100-150
- 150-200
- 200-250
- 250-300
- 300-350
- 350-400
- Enemmän, paljonko?

Kuinka monta laukausta ammut keskimäärin yhdellä harjoituskerralla, kun harjottelet itsenäisesti?

- En ole harjoitellut
- 0-50
- 50-100
- 100-150
- 150+

Oletko harjoitellut ampumista jossain muualla kuin PolAmk:n tiloissa poliisikoulutuksesi aikana?

- En
- Kyllä

Paljonko olet käynyt harjoittelemassa PolAmk:n tilojen ulkopuolella?

- En ole
- Viikoittain
- Muutaman kerran kuukaudessa
- Kerran kuukaudessa
- Muutaman kuukauden välein
- Harvemmin

Suoriuditko viimeisestä näyttö- ja tasokokeesta ensiyrittämällä?

- En kummastakaan
- Tasokokeesta
- Näyttökokeesta
- Molemmista

Hyödynnätkö itsenäisessä ampumarjoittelussasi ohjatuilla tunneilla käytettyjä harjoitteita?

- En ole harjoitellut
- En hyödynnä
- Kyllä hyödynnän

Hyödynnätkö itsenäisessä ampumaharjoittelussa joitain muita harjoitteita?

- En
 Kyllä

**Olisitko halunnut harjoitella virka-aseella ampumista itsenäisesti enemmän
PoIAmk:ssa opiskeluaikana?**

- En
 Kyllä

Vaikuttko jokin seuraavista siihen ettet päässyt harjoittelemaan tarpeeksi? Voit valita useamman

- Pääsin mielestäni tarpeeksi
 Patruunoiden määrä
 Oman ajan puute
 Ei ollut tilaa/ratatäyynnä
 Jokin muu, mikä?

Vapaa sana! Mitä haluaisit tuoda esille itsenäisestä ampumaharjoittelusta PoIAmkissa?
